

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Otuz Sekizinci İctima

21 . 7 . 1336 Çarşamba

MÜNDERECAT

	Sayfa		Sayfa
1. — ZAPTI SABIK HULASASI	366:367	8. — İstanbul Meclisinden gelmiş olan Aydın Mebusu Emin Efendi ile Ankara Mebusu Ömer Mümtaz ve Çorum Mebusu İsmet beylerin Meclise takdimi.	372
2. — AZAYI KIRAM MUAMELATI	367:370, 372	9. — Maraş Mebusu Hasip ve Aslan beylerin intihap mazbatalarına dair Mazbataları Tetkik Encümeni mazbatası.	372
1. — Sivas Mebusu Ziya Beyin istifanemesi (Yüzbaşı)	367:368	3. — LAYİHALAR	370:371
2. — Kilikya Kuvayi Milliye Kumandanlığının, Reşit Paşa ile Hüseyin Efendinin Kozan mebusluklarına intihap olunduklarına dair telgrafı	368	1. — Muhacirin Müdüriyeti Umumiyesinin Sıhhiye Vekâletine raprı hakkında kanun layihası.	370:371
3. — Bolu intihabatına ve Bolu Mebusluğuna Yusuf İzzet Paşanın intihap edilmiş olduğuna dair Dahiliye Vekâleti tezkeresi.	368	4. — TEKLİFLER	370
4. — Sivas Mebusu Hayri Beye izin verilmesine dair Sivas heyeti merkeziye riyasetinin telgrafı.	368:369	1. — Elâziz Mebusu Hüseyin Beyin, Damaç Ferit Hükümeti zamanında Dersaadet divanı harbi örfisinde verilen hükümlerin kenetlenmekün addolunmasına dair teklifi. (2/29)	370
5. — Denizli Mebusu Mustafa Beyin, mezuniyetinin temdit edilmesine dair telgrafı.	369	2. — Mentеше Mebusu Dr. Tevfik Rüştü Bey ve rüfekasının, İrşat Encümeni beyannamelerinin neşrine ve adül heyeti teşkiline dair teklifi. (2/30)	370
6. — Siverek Mebusu Rauf Beyin, bir ay tedaviden sonra Meclise ihtihak edeceğine dair telgrafı.	369	3. — Saruhan Mebusu Reşit Beyin, müdafaai memleket için ittihazı icap eden tedabire dair teklifi. (2/31)	370
7. — Muş Mebusu Mahmut Sait Beyte rüfekasının, harcırahlarının tesviye ettirilmesine ve muvasalatlarına kadar mezun addedilmelerine dair telgrafı.	369:370		

Sayfa	Sayfa
4. — Saruhan Mebusu Mustafa Necati Beyin, matbuat müdürü umumisinin Meclisten intihabına dair teklifi. (2/32) 370	5. — SUALLER 371
5. — Karesi Mebusu Hasan Basri Bey ve rüfekasının, teşkilatı Hükkümete ve tayini memurine dair teklifi. (2/33) 370	1. — Erzurum Mebusu Necati Beyin, mülttecilerin tedarik ettikleri vesaiti nakliyenin ellerinden alınması esbabına dair Müdafai Milliye Vekâletinden şifahi sual takriri. 371
6. — Siverek Mebusu Mustafa Lütfi Beyin, muhasebeî hususiyelerin lağvı hakkında teklifi. (2/34) 370	6. — MUHTELİF EVRAK 372:373
7. — Elâziz Mebusu Hüseyin Beyin, nahiye müktûrlerinin ahali tarafından intihabına dair teklifi. (2/35) 370	1. — Malatya intihabatı hakkında Vakkas Ferit imzalı arzuhal. 372
	2. — Hacı Bayram Camiinde okutturulacak mevlûde daveti mutazammın, Muallim ve Muallimler Cemiyeti Kâtibi Umumiliğinin tezkeresi. 372:373

BİRİNCİ CELSE

Açılma Saati : Badezzeval 3

REİS — Reisisani Celâlettin Arif Beyefendi

KÂTİP : Haydar Bey (Kütahya)

REİSİSANİ — Efendim zaptı sabık okunacak.

1. — ZAPTI SABIK HULASASI

(Kâtip Haydar Bey (Kütahya) tarafından zaptı sabık hulasası kıraat edildi)

Birinci Celse

Reisisani Celâlettin Arif Beyefendinin tahtı riyasetlerinde saat üçte inikat etti. Zaptı sabık kıraat edilerek aynen kabul olundu. Azanın harcırah ve muhassasatlarının müzakeresine tahsis edilen celseî hafiyenin akdi kabul edilerek salon ketabe ve samiinden tahliye edildi.

İkinci celse hafidir.

Üçüncü Celse

Reisisani Celâlettin Arif Beyefendinin tahtı riyasetlerinde üçüncü celse zevâlî saat yedide içtima etti. Azanın harcırah ve muhassasatlarını tekkik etmek üzere celseî hafiyede intihabı takarrür eden encümenin yarın içtima etmesi Makamı Riyasetten tebbih olundu. Burdur'u tercih ettiğine dair Akif Beyin tez-

keresi okunarak yeniden intihabat icrası lüzumunun Biga'ya işarı takarrür etti.

Şark Cephesi Kumandanı Kâzım Karabekir Paşanın Ravlınson hakkındaki telgrafı kıraat edilerek beyanı mütalaa edilmek üzere Hariciye Vekâletine havalesi takarrür etti ve müteakiben Pazartesi ve Salı günleri encümenterde çalışılmak ve Çarşamba günü aynı saat içtima edilmek üzere celseye nihayet verdi.

Reisisani
Celâlettin Arif

Kâtip
Refik

Kâtip
Haydar

REİSİSANİ BEY — Zaptı sabık hakkında söz isteyen var mı?

TUNALI HİLMİ BEY (Bolu) — Var efendim. Meclisin zabıtnamesi vesilesiyle ahlak ve iş noktai nazarından, gayet mühim bir meseleden bahsetmek

isterim. Geçenki içtima Reis Celâletin Arif Beyefendinin tahtı riyasetinde içtima etmiş. Niçin Arif Beyefendi deniliyor? Bu, gayetle mühim bir noktadır. Bunlar telgraf başında, muhaberatı resmîye ve gayri resmîyede de oluyor. Bir meslek ittihaz edilsin, mutlak surette unvan kabul edilsin. Paşa efendi, paşa hazretleri, hanımefendi, İstanbul, darülhilâfetülaliyye, bunlar nedir efendim? Binaenaleyh kısa söylüyorum. Badema basit bir usulü idare tesis etmek icap ettiği gibi, basit idare, basit muameleat, mutlak surette basit suretle olabilir. Binaenaleyh evvel emirde Meclisimizce bu vechile birtakım elifaz ve sıfat bî kızum dalkavukluğa delalet eder. (Gürültüler) Birtakım unvanlar kullanılmamış. (Haşa sesleri, gürültüler) Müsaade buyurunuz. İstedığınız kadar bağırın bu bir hakikattir. Yirmi sene evvel neşrettiğim bir eserimde bunlardan bahsetmişim. Rica ederim efendiler, bunu ben makine başında görüyorum. Telgraf makinesi başında : Hilmi Beyefendi ne âlemdesiniz. Zati valâları acaba bu bombardmanı filan diye birtakım şeyler... (Gürültüler, handeler)

BİR MEBUS BEY — İn aşağıya.

TUNALI HİLMİ BEY (Bohu) — Aşağıya da inerim, yukarıya da çıkarım. Müsaade buyurunuz.

Meclişçe bir usul ittihaz edilsin, telgrafta, umuru resmîyede zait kefimele, unvanlar kullanılmamış.

REİSİSANI BEY — Efendim, bu teklif kabul buyuruluyor mu? (Ret sesleri)

HAŞİM BEY (Çorum) — Bunlar ananei milliyyeden maduttur, reddederiz.

REİSİSANI BEY — Kabul edenler lütfen ellerini kaldırsınlar. (Eller kalkar) Kabul edilmedi efendim.

TUNALI HİLMİ BEY — Yaşamın eski zihniyet.

REİSİSANI BEY — O halde efendim, zaptı sabkı aynen kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın, (Eller kalkar) Aynen kabul buyururukdu.

Efendim Pazartesi ve Salı günleri içtima yapmadık. Zabıtnameye münderiç okuduğu vechile, encümenlerde çalışmayı termin için idi. Maalesef encümenler inikat edememiş. Sebebini sorduk, dördüncü şube encümen intihabatını yapmamış. İstirham ederim, bir çok işlerimiz yüz üstü kalıyor. İki günü de boş geçirdik. Biran evvel içtima edip bu encümenler intihap edilsin ve encümenler de teşekkül edebilsin. Bunu hassaten dördüncü şubeden istirham ederim. Bugün biran evvel ikmal edilsin.

2. — AZAYI KIRAM MUAMELATI

1. — Sivas Mebusu Ziya Beyin istifanamesi.

REİSİSANI BEY — Efendim, evrakı varide Sivas Mebusu Ziya Beyin istifası var, okunacak :

(Kâtip Haydar Bey (Kittahya) tarafından Sivas Mebusu Ziya Beyin telgrafı okundu) :

Surat

Ankara'da Büyük Millet Meclisi Riyaseti
Aliyesine

Ahvali sıhhiyemi dolayısıyla istifamın kabulünü arz ve istirham eylerim.

Sivas Mebusu
Ziya

REİSİSANI BEY — Sivas Mebusu Ziya Bey İstanbul'dan gelen ve burada Meclisi Âlîmizce kabul buyurulan zat olup Sivas'a girmişlerdi. Ahvali sıhhiyesi dolayısıyla istifasını vermişler.

HÜSREV BEY (Trabzon) — Ahvali sıhhiyesi ne... (Kürstüye sesleri). Kürstüye gelerek : İstifayı veren Ziya Bey Erkânî Harbiye Yüzbaşılardan Sivaslı Ziya Beydir. Pek kıymetli bir arkadaşımızdır. Ahvali sıhhiyesi, vazifeli mebusiyetini ifaya mâni ise maalesef kabule mecburuz. Fakat az zaman içinde

tedavi kabul ise ve mâni, sırf hastalık ise böyle kıymetli bir arkadaşımızı kaybetmek doğru değildir. Onun için bendenizce evvelimizde ahvali sıhhiyesinin teşekkili icap eder. (Pek doğru sadaları).

REİSİSANI BEY — Ne buyuruyor efendim?

MEHMET ŞÜKRÜ BEY (Karakırsarısalıp) — Hüsrev Beyefendinin buyurdukları gibi, bu arkadaşımızı tanımıyoruz. Maamafih Hüsrev Beyefendi hakikaten memleketimizde değerli ve namuslu bir arkadaşımızdır. Sözlerine itimat ederiz. Fakat bu arkadaş ki kendisi çalışmak istemiyorsa ve hakikaten istifa ederek ayrıca serbest bulunmak istiyorsa buna bizim mâni olmamız doğru değildir. Bu adam oha oha sıhhatini esbabı nezaket olarak göstermiştir. Çünkü; yalnız sıhhatinden dolayı istifa etmek lâzımgelse idi, ahvali sıhhiyesine dair bir rapor alarak Meclise gönderebilir, mezanîyet tafep ederdi. Bendeniz öyle zannederim ki, istifasını mühim göstermek için başka sebepler zikretmemiş, ahvali sıhhiyesini göstermiştir. Bizde zaten ötedenberi âdettir. Vülkâta, ezim ahvali sıhhiyesine binaen istifa ederler. Bu tabii ahvali sıhhiyesine binaen istifa değildir,

Binaenaleyh bu istiyafı mademki kendisi istiyor, kabulü daha münasiptir zannederim.

HASİM BEY (Çorum) — Ne gibi şeye sahip oluyorsunuz acaba?...

REİSİSANI BEY — O halde efendim, istifayı kabul edenler kütfe ellerini kaldırsun. (Eller kalkar). (Kabul etmiyoruz sesleri. Kıymetli arkadaşlar sesleri, gürlükler). Kabul edilmiştir efendim.

2. — *Kilikya Kuvayı Milliye Kumandanlığının, Reşit Paşa ile Hüseyin Efendinin Kozan Mebusluklarına intihap olunduklarına dair telgraftı.*

(Kilikya Kuvayı Milliye Kumandanı Doğan Beyin telgraftı Kâtip Haydar Bey tarafından okundu):

Suret

Büyük Millet Meclisi Riyasetine

Sivas Valisi Reşit Paşa ile Kozan eşrafından salık Belediye Reisi Hüseyin Efendinin Kozan Mebusluğuna intihap edilmiş oldukları ve mazbatalarının dahi Kozan heyeti merkeziyesi tarafından doğruca takdim kalmadığı maruzdur.

Kilikya Kuvayı Milliye K.
Kozanoğlu Doğan

REİSİSANI BEY — O halde efendim ait olduğu şubeye gönderiniz. Tetkik edilir değil mi efendim? (Hay hay sesleri)

3. — *Bolu İntihabatına ve Bolu Mebusluğuna Yusuf İzzet Paşanın intihap edilmiş olduğuna dair Dahiliye Vekâleti tezkeresi.*

(Bolu İntihabatına ait Dahiliye Vekâletinin tezkeresi Cevabiyesi Kâtip Haydar Bey tarafından okundu) :

Suret

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

6 Temmuz sene 1336 tarih ve 211 numaralı tezkereli aliyeleri cevabıdır : İntihap muamelesinin Bolu Mebusu Abdülvehhap Efendinin vefatı üzerine yapıldığı ve Devrekli Abdullâh Efendi de ahiren teşkil olunan Zonguldak livasına tefrik olunarak müşarunileyhın yerine de ayrıca bir mebus intihabatına teşebbüs olunduğu ve hulâsa iki mebus için icra kılınan intihap neticesinde birinci derecede Yusuf İzzet Paşanın ve ikinci derecede Mîtat Kemal Beyin ihrazi ekseriyet eyledikleri bîmuhabere anlaşmış ve şu halde livaların tefrikinden mütehasıf vaziyete göre yeniden mebus intihabı icabetmediği takdirde Abdülvehhap Efendinin yerine en ziyade rey kazanmış olan

İzzet Paşanın mebusluğunu kabul zarurî bulunmuş olmakta arz olunur,

14 Temmuz 1336

Umuru Dahiliye Vekâleti Vekili
Doktor Adnan

HASİM BEY (Çorum) — Bu, Yusuf Paşa olmam...

REİSİSANI BEY — Evet... Bunu da ait olduğu şubeye göndereyim de orada tetkik edilir. Kabul buyrulur mu efendim? (Hay hay sadaları...)

4. — *Sivas Mebusu Hayri Beye izin verilmesine dair Sivas heyeti merkeziye riyasetinin telgraftı.*

REİSİSANI BEY — Efendim Sivas mebuslarından Hayri Beye mezuniyet itasına dair Sivas heyeti merkeziyesinin bir telgraftı var. Bunu nizamnamei dahilî mucibince Divanı riyaset tetkik eyledi ve kendisine tarihi telgraftan itibaren bir mah mezuniyet verilmesini tasvip etti ve Meclisi Âlînize arz ediyor. Telgraf da okunacak. (Okunsun sesleri).

(Telgraf Kâtip Haydar Bey (Kütahya) tarafından okundu) :

Suret

Ankara'da : Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine Heyeti merkeziyemizin nüsundan fazlası hariçte ihali faaliyette dir. Merkezde iş var, gazetenin devamı lâzım, binaenaleyh Sivas Mebusu Hayri Beyin münasip bir müddet daha mezun addedilmesine müsaadelerini istirham ederiz.

29 Haziran 1336

Heyeti Merkeziye Reisi
Hamdi

SESLER — Tarih kaç efendim?

KÂTİP HAYDAR BEY — 29 Hazirandır efendim.

REİSİ SANİ BEY — 29 Haziran. Divanı riyaset tarihi telgraftan itibaren bir ay mezuniyetini tasvip etmiştir. Yani 29 Temmuz kadar...

SİRRI BEY (İzmit) — Meclisi Âlînin bu hususta geçmiş bir ananesi vardır, ona riayeti teklif ediyorum. Kendi tarafından müracaat lâzımdır. Vesayet altında değildir ki velisi tarafından vukubulacak bir şeyi tetkik ederim.

SOLDAN BİR MEBUS BEY — Divanı riyasetin salâhiyeti var mı efendim?

REİSİSANI BEY — Divanı riyaset böyle bir salâhiyeti olmadığını da takdir ediyor... Tasvip edip Meclise arz ediyor efendim.

Reisin salâhiyeti bir hafta mezuniyet verebilmektedir. Diğerleri Nizamnamei dahilî mucibince Divanı

riyasette tefkik edilir ve Divanı Riyasetin rey-i umumiyesiyle karar verilir, Meclisi Âliye arz olunur. Meclisi Âli arzı buyurduğu vechile karar vermekte muhtardır.

HAKKI HAMDİ BEY (Sinop) — Sırrı Beyefendi buyurdular ki kendisinin müracaat etmemesi doğru değildir, bu doğru olamaz. Hiç bir kimse, ben burada lâzımın, beni bırakın diyemez. Eğer şahsi bir şey olsa, Sırrı Beyin dediği otabilir. Fakat memleketin menafii nokta-i nazarından bittabi müdafaasını söylemek lâzımdır.

SIRRI BEY (Izmit) — Emsali hakkında karar var efendim.

REİSİSANI BEY — Karar istifalar içindir Sırrı Beyefendi.

Efendim mezuniyetini kabul edenler lütfen ellerini kaldırsınlar. (Eller kalkar). Kabul edilmiştir efendim.

5. — *Denizli Mebusu Mustafa Beyin, mezuniyetinin temdit edilmesine dair telgraftı.*

REİSİSANI BEY — Keza efendim diğer bir mezuniyet telgraftı var.

(Denizli Mebusu Mustafa Beyin telgraftı Kâtip Haydar Bey (Kütahya) tarafından okundu) :

Suret

Büyük Millet Meclisi Riyasetine

Müddeti mezuniyetimin hitamına mebni Mecliste eksiriyet hâsıl etmek üzere hemen hareketime dair olan telgrafname-i celileleri tebliğ edilmişse de bura havalisinin aldığı renk dolayısıyla çiftliğimiz ahâlisinin kâmilten hicret ettiği ve hayvanatı ehliye vesairemiz gasp ve yağma edildikten başka hâsılatımız dahi yüz üzere kalmıştır. Meşru olan şu mazeret ve mağduriyet pişi nazara alınarak müddeti mezuniyetimin bir mah daha temdidine müsaade buyurulması müsterhamdır olabada ferman.

Denizli Mebusu
Mustafa

(Muvafık sesleri),

REİSİSANI BEY — Kabul edenler lütfen ellerini kaldırsınlar. (Eller kalkar). Kabul sesleri.

Pekâlâ kabul edildi,

6. — *Siverek Mebusu Rauf Beyin, bir ay tedaviden sonra Meclise iltihak edeceğine dair telgraftı.*

REİSİSANI BEY — Siverek Mebusu Rauf Beyin telgraftı var efendim.

(Telgraf Kâtip Haydar Bey (Kütahya) tarafından okundu) :

Suret

Ankara'da Büyük Millet Meclisi Riyaseti
Celilesine

Eğriyanın iki defa taarruzları üzerine kaplıcada kalmayarak mustarîben Sivas'a avdet ettim. Amerikâhların hastahanesinde bugün yapılacak ameliyatı cerrahiye neticesinde binemmişilkerim bir ay zarfında kesbi âfiyet edip derhal Ankara'ya azimet edeceğim maruzdur, ferman.

Siverek sancağı namına
Büyük Millet Meclisi Azası
Matbaai Vîfâyet Müdürü
Rauf

(Muvafık, kabul sadaları)...

REİSİSANI BEY — Kabul edenler ellerini kaldırsınlar. (Eller kalkar). Kabul edildi efendim.

7. — *Muş Mebusu Mahmut Sait Beyle rüfekaşının, harcırahlarının tesviye ettirilmesine ve muvasalatlarına kadar mezun addedilmelerine dair telgraftı.*

REİSİSANI BEY — Muş mebuslarının harcırahlarının tesviyesi ve mezuniyetlerine ait bir telgrafları var.

(Kâtip Haydar Bey (Kütahya), tarafından okundu):

Suret

Ankara'da Büyük Millet Meclisi
Riyaseti Celilesine

Harcırahımıza hasrı irade-i celileleri ahkâmından olan ağnam rüsümü cihatı ahireye sarf olundu. Elviye saire azaları hareket ettirdiği ve sekizer aylık maaşlarımızın terakümüne rağmen harcırahlarımızın livamıza hasren irsalât akçesinden verilmemesi ispatı vücut şerefinden bizi mahrum bırakıyor, bugünlerde Erzurum'dan, Mardin'den vürudu mahakkak yirmi dört bin liradan yol masrafımızla müterakim maaşlarımızın tesviyesiyle hareketimizden muvasalatımıza kadar mezun addi inayetlerinden müsterhamdır.

Aza	Aza
Sait	Kasım
Aza	Aza
Abdülgani	Ahmet

Aza
Rıza

REİSİSANI BEY — Efendim bunun harcırah kısmı için Maliye Vekâletine tarafı Riyasetten yazılmıştır. Harcırahlarının bir an evvel tesviyesi için. Fakat tabiidir ki, kendileri mezuniyet talep ediyorlar ve diyorlar ki : Harcırahımızı alıncaya kadar bizi mezun addediniz. Eğer Meclisi Âliniz tasvip ederse... Kabul buyrulur değil mi efendim?

SIRRI BEY (İzmit) — Bidayeti intihaplarından vürutlarına kadar..

REİSİSANI BEY — Bidayeti intihaplarından vürutlarına kadar mezun addedenler lütfen ellerini kaldırsınlar. (Gürültüler).

SESLER — Mazbataları tetkik edilmiş mi, mebus mudurlar?

REİSİSANI BEY — İntihap olundukları dakikadan itibaren mebus telâkki olunurlar. Fakat mazbataları reddolunursa o vakit mebus olmazlar. Hatta o vakte kadar kistelyevmlerini almak salâhiyeti kanuniyeleri dahilindedir. Onun için mezuniyetlerini kabul buyuranlar lütfen ellerini kaldırsınlar. (Eller kalkar). Kabul edildi efendim.

4. — TEKLİFLER

1. — *Elâziz Mebusu Hüseyin Beyin, Damat Ferit Hükûmeti zamanında Dersaadet Divanı Harp örfisinde verilen hükümlerin keenlemeyekün addolunmasına dair teklifi. (2/29)*

REİSİSANI BEY — Efendim Elâziz Mebusu Hüseyin Beyin Damat Feridin zamanı Hükûmetinde Dersaadet Divanı Harbi örfisinde verilen hükümlerin keenlemeyekün addi hakkında bir takriri var. (Zaten keenlemeyekün sesleri) efendim tabiidir ki bunu Lâyiha Encümenine göndereceğiz... (Hay hay sesleri).

2. — *Menteşe Mebusu Dr. Tevfik Rüştü Bey ve rüfekasının, İrşat Encümeni beyannamelerinin neşrine ve udul heyeti teşkiline dair teklifi. (2/30)*

REİSİSANI BEY — *Menteşe Mebusu Tevfik Rüştü Beyin ve rüfekasının bir takriri var:*

İrşat Encümenine kabul edilecek beyannamelerin neşir ve tamimine ve muhalif harekâta bulunanlar hakkında ve udul heyeti teşkiline ait... Bunu da Lâyiha Encümenine gönderiyorum efendim. (Hay, hay sadaları).

3. — *Saruhan Mebusu Reşit Beyin, müdafaai memleket için ittihazı icap eden tedabire dair teklifi. (2/31)*

REİSİSANI BEY — Müdafaai memlekete dair Saruhan Mebusu Reşit Bey ve rüfekasının bir tak-

riri var, Lâyiha Encümenine gönderiyoruz. (Hay, hay sadaları).

4. — *Saruhan Mebusu Mustafa Necati Beyin, Matbuat Müdürü Umumiyesinin Meclisten intihabına dair teklifi. (2/32).*

REİSİSANI BEY — Matbuat ve İstihbarat Müdürü Umumiyesinin Meclisten intihabına dair Saruhan Mebusu Necati Beyin bir takriri var, onu da yine Lâyiha Encümenine gönderiyoruz. (Muvafık sadaları).

5. — *Karesi Mebusu Hasan Basri Bey ve rüfekasının, teşkilâtı Hükûmete ve tayini memurine dair teklifi. (2/33).*

REİSİSANI BEY — Teşkilâtı devair ve tayini memurine dair Karesi mebuslarının teklifi kanunisi var. Lâyiha Encümenine.

6. — *Siverek Mebusu Mustafa Lâtifi Beyin, muhasebei hususiyelerin lâğvi hakkında teklifi. (2/34).*

REİSİSANI BEY — Muhasebei hususiyelerin lâğvi hakkında Siverek Mebusunun teklifi kanunisi var. Onu da Lâyiha Encümenine efendim.

7. — *Elâziz Mebusu Hüseyin Beyin, nahiye müdürlerinin ahali tarafından intihabına dair teklifi. (2/35).*

REİSİSANI BEY — Nahiye müdür ve azalarının ahali mahalliye tarafından intihabına dair Elâziz Mebusu Hüseyin Beyin bir teklifi kanunisi var. Keza Lâyiha Encümenine,

3. — LÂYİHALAR

1. — *Muhacirin Müdüriyeti Umumiyesinin Sıhhiye Vekâletine raptı hakkında kanun lâyihası.*

REİSİSANI BEY — Efendim, Muhacirin Müdüriyeti Umumiyesinin Dahiliye Vekâletinden fekkiyle Sıhhiye Vekâletine ilhakına dair Heyeti Vekilenin bir teklifi kanunisi var. Okunsun efendim.

TUNALI HİLMİ BEY (Bolu) — Söz isterim.

Suret

Ankara: 15 - VII - 1336

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Muhacirin Müdüriyeti Umumiyesinin Dahiliye Vekâletinden irtibatı fekkolunarak Sıhhiye ve Muaveneti İçtimaiye Vekâletine raptı hakkında Heyeti Vekilece kabul edilen maddei münferidei kanuniye lâyihası takdim kılındı. Mecliste müzakeresine delâlet buyurulmasını rica ederim.

Büyük Millet Meclisi Reisi
Mustafa Kemal

REİSİSANI BEY — Fakat efendim bunun müzakeresini kabul etmiyoruz. Encümene gidecektir efendim. Evvelâ encümene havale edelim. Sonra müzakere cereyan etsin.

TUNALI HİLMİ BEY (Bolu) — Bendeniz lâğvini teklif edeceğim için (Gürültüler). Müsaade buyurun efendim...

MEHMET ŞÜKRÜ BEY (Karahisarısahib) — Encümandan çıktıktan sonra söz söylenir. Heyeti Vekilenin gönderdikleri kanun lâyhaları Lâyiha Encümenine gitmez. Nizamnamei dahili mucibince doğrudan doğruya ait olduğu encümene gider.

REİSİSANI BEY — Onun için ait olduğu encümene havale edelim.

OPERATÖR EMİN BEY (Bursa) — Encümande duruyor. Bu da mı encümande iki ay duracak? Evvelce encümene aynı şekilde bir lâyiha gitmişti. Muhacirin işlerine kimse bakamıyor.

MUSTAFA BEY (Karahisarı Şarkı) — Nizamnamei dahiliye kabul ettik. O halde bunu bozmayalım.

REİSİSANI BEY — Hangi encümeni arzu ediyorsunuz. Dahiliye Encümenine mi, Sıhhiye Encümenine mi, yoksa her ikisine mi? (Her iki encümene sadaları).

Dr. MAZHAR BEY (Aydın) — Ne lüzum var efendim...

HACI ŞÜKRÜ BEY (Diyarbakir) — Çıkılmak şartıyla, Beyefendi.

Dr. MAZHAR BEY (Aydın) — Bir vekâlet kabul edildikten sonra bunun hakkında ayrıca müzakereye ne hacet var? Bu, tabii bir harekettir efendim ve tabiiyle Sıhhiye'ye raptedilmek lâzımgelir. Böyle bir vekâlet ihdas edilmiştir. Burada bunun esbabı mucibesi söylenmiş ve Meclisçe kabul edilmiştir.

REİSİSANI BEY — Reye konu bir defa efendim.

Dr. MAZHAR BEY (Aydın) — Reyi işaret almadı efendim.

REFİK ŞEVKET BEY (Saruhan) — Heyeti İcraiye'nin teşekkülü hakkındaki kanun, kanunu esas mahiyetinde olarak tayini esami ile kabul olunurken, Muaveneti İçtimaiye Vekâletine Muhacirin Müdüriyeti de raptolundu ve bu da kabul olundu. Yani bir kanunu adinin fevkinde olarak tayini esami suretiyle ve sülûsanı ekseriyetle Muaveneti İçtimaiye Muhacirin Müdüriyetinin mülhak olduğu kabul edildi. Şimdi Heyeti İcraiye bunu şekli kanunide bir madde münferide olarak kabul ediyor. Rica ederim, kabul edilmiş bir şeyi tekrar encüman safahatından geçirmeyelim. Âraya vazedelim. Bu bir madde olarak kabul olunsun, yalnız bu muvazenei Maliyeye taallûk ettiği için ayrı bir kanun halinde geliyor. Kabul edelim, beyhude vakit geçirmeyelim.

TUNALI HİLMİ BEY (Bolu) — Bunu şimdi mevzuubahs etmek doğru değildir. Kabul edilmiştir.

REİSİSANI BEY — Encümene gönderilmesi ta'karrür etti. Gönderilmek lâzımdır. Yalnız istirahat ederiz ki, biran evvel çıkarsınlar.

REFİK ŞEVKET BEY (Saruhan) — Müsaade buyurun efendim, reyi işaret ile kabul edilmemiştir efendim.

REİSİSANI BEY — Reyi işaret ile değil; bundan evvelki yaptığımız mevaddaki gibi oldu. Fakat usulüne tevfikan olduğu için yapıldı.

REFİK ŞEVKET BEY (Saruhan) — Hakkı âliniz var efendim.

REİSİSANI BEY — Reyi işaret ile... Encümanlere gitmesini kabul edenler lütfen ellerini kaldırsınlar. (Eller kalkar). Kabul edildi efendim.

5. — SUALLER

1. — *Erzurum Mebusu Necati Beyin, mültecilerin tedarik ettikleri vesaiti nakliyenin ellerinden alınması esbabına dair Müdafaa-i Milliye Vekâletinden şifahî sual tavriri.*

REİSİSANI BEY — Efendim, mültecilerin tedarik ettikleri vesaiti nakliyenin ellerinden alınması

esbabının Müdafaa-i Milliye Vekâletinden şifahi sual talebini havi Erzurumlu Süleyman Necati Bey ve rüfekasının bir tavriri var, bunu Müdafaa-i Milliye Vekâletine gönderelim, Meclise gelsin.

HACI ŞÜKRÜ BEY (Diyarbakir) — Müstaceliyet karariyle gelsin ve izahat versin.

6. — MUHTELİF EVRAK

1. — *Malatya intihabı hakkında Vakkas Ferit imzalı arzihal*

REİSİSANI BEY — Efendim, Malatya intihabı hakkında Vakkas Beyin bir istidası var, bunu da ait olduğu şubeye veya encümenine gönderelim. İntihabı tetkik etsin.

BİR MEBUS BEY — Hariçten bir zatın istidasıdır.

MEHMET ŞÜKRÜ BEY (Karahisarı Sahip) — Usulen şubeye gidecek.

REİSİSANI BEY — İstida Encümenine göndereyim efendim. (Şubeye... Hayır, hayır sadaları). Müsa-

ade buyurun efendim, şubelere giden intihap mazbatalarıdır. Makamdan gelen şubelere gider. Halbuki esas itibariyle Ferit Bey tarafından burada bir hak iddia ediliyor. Onun için bir defa İstida Encümenine gönderelim. Meclisi Âliniz lüzum görürse tedkiki için bir şubeye gönderir.

EMİN BEY (Erzincan) — Aynı suretle bir istida şubeye gitmişti. İntihabata ait idi. Bu da oraya gitsin.

REİSİSANI BEY — Şimdi efendim, encümenine gitmesine taraftar olanlar ellerini kaldırsınlar. (Eller kalkar). Kabul edildi efendim. Encümenine gidecek.

(Celse on dakika tatil edildi.)

İKİNCİ CELSE

Açılma saati : 4 Badezzeval

REİS : Reîsîsanî Celâletüm Anîf Beyefendî

KÂTİPLER : Haydar Bey (Kütahya), Rasım Bey (Sivas).

2. — AZAYI KIRAM MUAMELATI

8. — *İstanbul Meclisinden gelmiş olan Aydın Mebusu Emin Efendiyle, Ankara Mebusu Ömer Mümtaz ve Çorum Mebusu İsmet Beylerin Meclise takdimi.*

REİSİSANI BEY — Efendim İstanbul mebuslarından ve arkadaşlarımızdan Aydın Mebusu Hoca Emin Efendi ve Ankara Mebusu Ömer Mümtaz Beyle Çorum Mebusu İsmet Beyi Heyeti Vekile Meclisi Âlinize takdim etmekle kesbi şeref eyler. (Teşekkür ederiz safa geldiler. Sadaları).

9. — *Maraş Mebusu Hasip ve Aslan Beylerin intihap mazbatalarına dair Mazbataları tedkik Encümeni mazbatası.*

REİSİSANI BEY — Maraş Mebusu Hasip ve Aslan Beylerin mazbatası intihabiyesi var, okunacaktır efendim.

Suret

İşbu mazbatayı intihabiye birinci şubece bitedkik muvafıkı usul olduğu görülerek tasdik ve Heyeti umumiyyeye arz olunur.

REİSİSANI BEY — Kabul buyuranlar lütfen ellerini kaldırsın (Eller kalkar) Kabul edildi efendim.

6. — MUHTELİF EVRAK

2. — *Hacıbayram camiinde okutturulacak mevlüde daveti mutazammın, Muallim ve muallimeler cemiyeti kâtibi umumiliğinin tezkeresi.*

REİSİSANI BEY — Efendim Meclisi Âliniz namına davet name vardır. okuyorum efendim.

B. M. Meclisi Riyaseti Celilesine

Hakkın inayetiyle Ankarada tesisine muvaffak olduğumuz Muallim ve muallimeler cemiyetinin çalışmalarında hüsnü muvaffakiyetine nail olması mak-

sadiyle ve mübarek şehitlerimizin ruhlarını şad etmek arzusuyla önümüzdeki cuma günü cuma namazını müteakip Hacıbayramıveli camii şerifinde mevlüdü şerif okutturulacağından bilcümle Muhterem mebuslarımızla beraber bu kudsî ayine iştirâk buyurulmasını iştirham eyleriz olbabda.

21 Temmuz 1336

Muallim ve Muallimeler Cemiyeti
Kâtibi Umumisi
Mehmet Kâzım Nami

(Çok iyi, muvafık sesleri).

REİSİSANİ BEY — Jandarma kanununun bu günkü ruznameye idhali için yetmiş, seksen imzalı bir takrir vardır efendim. Fakat müzakeresinde Dahiliye Vekilinin de burada bulunması lâzım idi. Haber gönderdik maalesef hasta olduğu için bugün gelmemiştir.

MEHMET ŞÜKRÜ BEY (Karahisarı Sahip) — Her gün mü hasta Reis Bey?...

REİSİSANİ BEY — Dün Heyeti Vekilde beraber idi. Binaenaleyh, her gün hasta olmadığma delâlet eder. Onun için müsaade buyurulursa efendim. Bunu ilk celsemizdeki ruznameye idhal edelim ve Dahiliye Vekilini de haberdar edelim.

RÜŞTÜ BEY (Kastamonu) — Müsaade ederseniz efendim en yakın günlerden bir gün tayin edelim.

REİSİSANİ BEY — Müsaade buyurun efendim arzedeğim. Cumartesi günkü celsemize idhal edelim.

Yarın da içtima etmeyelim, zannedirim dördüncü şube inhihabetini ikmal etti. Encümenlerde birikmiş bir çok evrak var idi. Encümenler biran evvel birleşip reisterini, kâtiplerini mazbata muharrirlerini inhihap edip işlere başlayıversinler. Cumartesi günü celsemizi açarız, ruznamemize gerek jandarma kanunu ve gerek harcırah meselesi için encümenin yapmış olduğu mazbatayı idhal ederiz. Muvafık mı efendim? (Muvafık sesleri). Bu suretle kabul buyurluyor mu efendim? (Hay, hay sadaları).

REFİK BEY (Konya) — Meni müskirat kanunu nerede kaldı efendim?

REİSİSANİ BEY — Maliye encümenindedir. Encümen teşekkül etsin de tedkik edecektir efendim.

Cumartesi günü aynı saatte içtima etmek üzere celsemizi tatil ediyorum.

Kapanma Saati : Badezzeval 4,30

